

ভাৰতৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়

গোচৰ সংখ্যা :

২০০০ চনৰ পুনৰীক্ষণ আবেদন (ফৌজদাৰী) সংখ্যা ১১০৫

আবেদনকাৰী:

ৰাম দেও চৌহান @ ৰাজ নাথ চৌহান

বনাম

উত্তৰদাতা:

অসম চৰকাৰ

ৰায়দানৰ তাৰিখ: ১০/০৫/২০০১

বিচাৰপীঠ:

এচ. এন. ফুকন

ৰায়দান:

ন্যায়াধীশ ফুকন:

মোৰ বিদ্বান সহকৰ্মীসকলৰ খচৰা ৰায়দানসমূহ পঢ়াৰ পাছত আচামী-
আবেদনকাৰীক প্ৰদান কৰিবলগীয়া শাস্তিৰ বিষয়ে মই এই পুনৰীক্ষণ আবেদনখনত
মোৰ নিজস্ব মতামত প্ৰদান কৰিছোঁ।

এক অভিব্যক্তি হিচাপে পুনৰীক্ষণে ইতিমধ্যে নিৰীক্ষণ কৰা বিষয়বস্তুৰ ওপৰত প্ৰক্ষেপিত এক নতুন দৃষ্টিভংগীক বুজায়। যিহেতু মোৰ বিদ্বান সহকৰ্মীসকলে পুনৰীক্ষণৰ পৰিসৰ বিস্তৃতভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে, সেয়েহে সেই পথ পুনৰাই অতিক্ৰম কৰাটো অপ্ৰয়োজনীয়। এয়া কোৱাটো যথোচিত যে পুনৰীক্ষণৰ ক্ষমতা এক সীমিত ক্ষমতা, যিয়ে আদেশ পুনৰীক্ষণ কৰিবলৈ বিচৰা আদালতক আদেশটো পুনৰাই পঢ়াৰ আৰু নিৰীক্ষণ কৰাৰ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰে; কিন্তু ইয়াৰ উদ্দেশ্য তাৰ সলনি এক নতুন বা এক দ্বিতীয় আদেশ প্ৰদান কৰাটো নহয়; বৰঞ্চ ইয়াক শুধৰণি অথবা উন্নত কৰাৰহে, কিয়নো বিবেচনা কৰিবলগীয়া কিছু বিষয়বস্তু বিবেচনাৰ আওতাৰ বাহিৰত থাকিব পাৰে। যিহেতু মোৰ বিদ্বান সহকৰ্মীসকলে পুনৰীক্ষণৰ পৰিসৰ সন্দৰ্ভে সহমত প্ৰকাশ কৰিছে, সেয়ে মৃত্যুদণ্ডৰ আদেশ পুনৰাই বিবেচনা কৰিব নোৱাৰি। সন্মান সহকাৰে মই মোৰ বিদ্বান সহকৰ্মী ন্যায়াধীশ আৰ. পি. সেঠীৰ সৈতে সহমত প্ৰকাশ কৰিছোঁ।

কিন্তু বিবেচনা কৰিবলৈ বাকী থকা এক প্ৰশ্ন হৈছে যে মোৰ সহকৰ্মী ন্যায়াধীশ থমাছে গ্ৰহণ কৰা সিদ্ধান্তটোৰ প্ৰভাৱ। আচামীগৰাকীৰ প্ৰতিকাৰৰ যোগ্য নেকি - সেয়া প্ৰশ্নৰ আৱৰ্তত আছে। ফৌজদাৰী প্ৰক্ৰিয়া সংহিতা (চমুকৈ সংহিতা)-ৰ কেইটামান ধাৰা আৰু সংবিধানৰ আন কেইটামান ধাৰাই এনে পৰিস্থিতিৰ সৈতে জড়িত। সংহিতাৰ ধাৰা ৪৩২, ৪৩৩, আৰু ৪৩৩এ আৰু সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৭২ আৰু ১৬১ ক্ষমাদানৰ সৈতে জড়িত। সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৭২-এ কোনো অপৰাধৰ বাবে দোষী সাব্যস্ত হোৱা কোনো ব্যক্তিৰ দণ্ডৰ ক্ষমা, প্ৰবিলম্বন, বিৰাম, বা হ্রাস কৰা অথবা দণ্ডাদেশ নিলম্বন, হ্রাস, বা লাঘৱ কৰিবলৈ ৰাষ্ট্ৰপতিক ক্ষমতা প্ৰদান কৰে। এই প্ৰদত্ত ক্ষমতাই ৰাজ্য এখনৰ ৰাজ্যপালক প্ৰদান কৰা অনুৰূপ ক্ষমতাৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাব নোৱাৰে। সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১৬১-এ এখন ৰাজ্যৰ ৰাজ্যপালক চৰকাৰৰ কাৰ্যবাহী ক্ষমতাৰ

অন্তৰ্গত বিষয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত যিকোনো আইনৰ বিৰুদ্ধে সংঘটিত অপৰাধ সন্দৰ্ভত অনুৰূপ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে। সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৭২ আৰু অনুচ্ছেদ ১৬১-ৰ অধীনৰ ক্ষমতা চূড়ান্ত আৰু ইয়াক কোনো বিধিগত বিধান যেনে সংহিতাৰ ধাৰা ৪৩২, ৪৩৩, আৰু ৪৩৩এ অথবা কোনো কাৰাগাৰৰ নিয়মৰ দ্বাৰা বান্ধি ৰাখিব নোৱাৰিব।

সংহিতাৰ ধাৰা ৪৩২-এ যথোচিত চৰকাৰক দণ্ডদেশ নিলম্বন বা হ্রাস কৰিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে। যথোচিত চৰকাৰ অভিব্যক্তিটোৱে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক এনে গোচৰসমূহৰ ক্ষেত্ৰত সূচায় য'ত দণ্ডদেশ বা আদেশ কেন্দ্ৰৰ কাৰ্যবাহী ক্ষমতাৰ অন্তৰ্গত বিষয়ৰ সৈতে জড়িত, আৰু ৰাজ্যিক চৰকাৰক অন্য গোচৰসমূহৰ ক্ষেত্ৰত সূচায়। মৃত্যুদণ্ড দিয়া কাৰাবন্দীক ধাৰা ৪৩২ আৰু সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১৬১-ৰ অধীনৰ ক্ষমতা ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে মুক্তি দিয়াটোৱে ন্যায়ৰ যথাযথ আৰু সঠিক গতিপথত হস্তক্ষেপ কৰাটো নুবুজায়, যিহেতু আদালতৰ দোষী সাব্যস্তকৰণ আৰু দণ্ডদেশৰ বৈধতা, যুক্তিযুক্ততা, আৰু শুদ্ধতাত কোনো প্ৰভাৱ নপৰে। সংহিতাৰ ধাৰা ৪৩২ বা সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১৬১-ৰ অধীনত প্ৰদান কৰা একেধৰণৰ ক্ষমতা বিচাৰৰ পূৰ্বে, চলি থকা সময়ত, অথবা পাছত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিব। সংহিতাৰ ধাৰা ৪৩২-ৰ অধীনত ব্যৱহাৰ কৰা ক্ষমতা মূলতঃ হৈছে যথাযথ চৰকাৰক প্ৰদান কৰা এক কাৰ্যবাহী ক্ষমতা, আৰু দণ্ডদেশ হ্রাস কৰিলে সেই সংশ্লিষ্ট কৰ্তৃপক্ষই তাৰ দ্বাৰা ন্যায়িক দণ্ডদেশ সংশোধন কৰে। এই ধাৰাটোৱে চৰকাৰৰ ক্ষমতা দণ্ডদেশৰ কাৰ্যকৰীকৰণৰ নিলম্বন বা শাস্তিৰ সামগ্ৰিক অথবা যিকোনো অংশ হ্রাস কৰাত সীমিত কৰে। ধাৰা ৪৩২-এ চৰকাৰক আদালতৰ ৰায়দান সংশোধন কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান নকৰে। ই অকল দণ্ডদেশ হ্রাস কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে। শাস্তি হ্রাস কৰাটোৱে দোষী সাব্যস্তকৰণৰ সঠিকতাক গ্ৰহণ কৰে আৰু কেৱল শাস্তিটো আংশিকভাৱে বা সামগ্ৰিকভাৱে হ্রাস কৰে। ধাৰা

৪৩২-ক ব্যৱহাৰ কৰা হ্রাস শব্দটো কলাত্মক শব্দ নহয়। হ্রাস শব্দটোৰ কেইটামান অৰ্থ হৈছে ক্ষমা কৰা, প্ৰয়োগ কৰাৰ পৰা বিৰত থকা, ৰেহাই দিয়া ইত্যাদি। গতিকে ৰাষ্ট্ৰপতি বা ৰাজ্যপালে মৃত্যুৰ দণ্ডদেশ হ্রাস কৰাৰ পথত ই কোনো হেঙাৰৰ সৃষ্টি নকৰে। দণ্ডদেশ হ্রাস কৰাটোৱে দোষমুক্ত কৰা নুবুজায়।

মৃত্যুৰ দণ্ডদেশ লাঘৱ কৰাৰ ক্ষমতা ধাৰা ৪৩৩এ-ৰ আওতাত নপৰে। সংহিতাৰ ধাৰা ৪৩৩এ-ৰ অধীনৰ সীমাবদ্ধতা কেৱল ধাৰা ৪২২-ৰ ক্ষমতা প্ৰয়োগৰ পাছতহে কাৰ্যকৰী হয়। ধাৰা ৪৩৩এ দুই প্ৰকাৰৰ দোষীৰ ওপৰত প্ৰযোজ্য হয়: (ক) যিসকলক মৃত্যুদণ্ডেৰে দণ্ডিত কৰিব পৰা গ'লহেতেন, আৰু (খ) যিসকলৰ দণ্ডদেশ ধাৰা ১৩৩-ৰ অধীনত আজীৱন কাৰাদণ্ডলৈ সলনি কৰা হৈছে। মুৰা ৰাম বনাম ভাৰতৰ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ [১৯৮১ (১) এচ.চি.চি. ১০৬]-ত নিৰীক্ষণ কৰা হৈছিল যে ধাৰা ৪৩৩এ-এ সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ২০(১)-ৰ উলংঘন নকৰে।

এই পৰিস্থিতিত যদি সংহিতাৰ ধাৰা ৪৩২, ৪৩৩, আৰু ৪৩৩এ আৰু/বা সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৭২ অথবা অনুচ্ছেদ ১৬১ অনুসৰি কোনো বিষয় উত্থাপন কৰা হয়, তেন্তে সেয়া যথাযথভাৱে মোকাবিলা কৰা হ'ব পাৰে। এয়া কোৱাটো বাহুল্য যে প্ৰাসংগিক স্তৰত মোৰ বিদ্বান সহকৰ্মী ন্যায়াধীশ থমাছে বিবেচনা কৰা কাৰকসমূহ সংহিতাৰ ধাৰা ৪৩২(২)-ৰ প্ৰসংগত যথাযথভাৱে লক্ষ্য কৰিব পাৰি।

* * * * *

অনুবাদ - ভাস্বতী গোস্বামী, কনিষ্ঠ অনুবাদক, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

(“স্থানীয় ভাষালৈ অনুদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাবে অন্য ক্ষেত্ৰত অনুদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ'ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হ'ব।”)